

Sporočilo za javnost

Celostno prometno načrtovanje za izboljšanje kakovosti zraka in blaženje podnebnih sprememb

Na razpis Ministrstva za infrastrukturo za sofinanciranje izdelave celostnih prometnih strategij se je prijavilo 88 slovenskih občin.

Ljubljana, 26. 2. 2016 – Letošnjo zimo zaznamujejo poročila o slabi kakovosti zraka v slovenskih mestih. Pozimi se cestnemu prometu, ki k povišanim koncentracijam onesnaževal prispeva največ, ob neugodnih vremenskih razmerah pridružijo še izpusti iz kurilnih naprav. Nevidni prašni delci v zraku, ki ga dihamo, negativno vplivajo na zdravje. Epidemiološke študije kažejo na povezavo med izpostavljenostjo PM₁₀ in povečano stopnjo umrljivosti za boleznimi srca in ožilja ter dihal. Zaradi prometa so izpostavljeni predvsem prebivalci urbanih središč. Kot ključno orodje za zmanjšanje škodljivih vplivov prometa se v Evropi uveljavlja celostno prometno načrtovanje, ki poleg izboljšanja kakovosti zraka v mestih prispeva tudi k blaženju podnebnih sprememb, zmanjšanju hrupa, večji privlačnosti javnih prostorov in višji kakovosti bivanja. Občine, ki si prizadevajo za celostno načrtovanje prometa, se lahko ponašajo z videzom inovativnosti in naprednosti, povečane so njihove možnosti za uspešen razvoj. Zato je Umanotera med dobre prakse, ki jih predstavlja v okviru projekta *Slovenija znižuje CO₂*, uvrstila ukrepe dveh občin, ki sta na ravni Slovenije orali ledino na področju celostnega načrtovanja trajnostne mobilnosti v mestih: »*Preureditev ljutomerske soseske Juršovka v območje umirjenega prometa*« in »*Ozelenitev voznega parka uprave Mestne občine Ljubljana*«. Kot obetaven vzvod za povečanje števila slovenskih občin s celostnimi prometnimi strategijami pa je predstavljen *program za spodbujanje trajnostne mobilnosti v občinah in regijah Ministrstva za infrastrukturo*.

V Sloveniji je bilo vrsto desetletij edino vodilo razvoja prometnega sistema gradnja cest in avtocest. Zaradi prepričanja, da bi korenite spremembe prometne strategije zanetile jezo volivcev, je bila prometna politika ujeta v začaranem krogu. Tak odnos je prinesel številne neželene posledice prometa. Predstavljene dobre prakse pa potrjujejo, da spremembe niso le možne, ampak so tudi politično oportune.

Občina Ljutomer je [ureditev soseske Juršovka v območje človeku in okolju bolj prijaznega prometa](#) načrtovala že v svoji prometni strategiji, s katero se je uvrstila med tri najboljše Celostne prometne strategije v EU za leto 2013. V letu 2015 se je ta pilotni projekt

preurejanja v bolj prijazno in privlačno stanovanjsko sosesko z visokim deležem nemotoriziranih potovanj zaključeval. V njega so bile vgrajene številne preizkušene dobre prakse evropskih mest, tudi v obliki redne komunikacije z javnostjo in vključevanja prebivalcev soseske. Osnovni princip prometne preureditve Juršovke je znižanje hitrosti motornega prometa na vseh ulicah v soseski na 30 km/h ali manj ter vzpostavitev varnega okolja za pešce in kolesarje. Naselje je s preureditvijo pridobilo številne zelene otoke, ki so na stranskih ulicah opremljeni z otroškimi igrali in klopmi. Občina ima ambicijo, da preureditev Juršovke postane vzor bodočim ureditvam stanovanjskih območij v Sloveniji in tem delu Evrope.

Mestna občina Ljubljana je prometno politiko, s katero stremi k povečanju uporabe javnih prevoznih sredstev, k zagotovitvi več prostora za pešce in kolesarje ter k sprostitvi in oživitvi javnih površin, sprejela leta 2012. To, da se Ljubljana spreminja v mesto, kjer imajo prednost sredstva javnega prevoza, pešci in kolesarji, je bil eden od poglobitvenih adutov v potegovanju za naziv Zelena prestolnica Evrope. MO Ljubljana je tudi dvakratna nagrajenka za najboljšo izvedbo Evropskega tedna mobilnosti. K zmanjšanju škodljivih vplivov prometa, predvsem izpustov toplogrednih plinov, pa prispeva [večinska prenova in ozelenitev občinskega službenega voznega parka](#). Vozila občine, Javnega holdinga Ljubljana ter javnih podjetij na bencinski in dizelski pogon so v veliki meri nadomestila vozila na metan in LPG ter električna vozila. Veliko popularnost uživa vozilo na električni pogon Kavalir, ki prebivalcem in obiskovalcem mesta, tudi gibalno oviranim, omogoča brezplačen ter okolju prijaznejši prevoz v središču mesta, saj ne proizvaja ne hrupa ne izpuhov.

Resnične spremembe v kakovosti življenja občanov dosegajo občine, ki so si zastavile konkretne in uresničljive cilje. Pomemben napredek zato obeta [program Ministrstva za infrastrukturo za spodbujanje trajnostne mobilnosti v občinah](#). Ministrstvo, pristojno za promet v državi, je prepoznalo pomen celostnega prometnega načrtovanja in je v Operativni program za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014 –2020 uvrstilo ukrepe trajnostne mobilnosti. Gre predvsem za izdelavo celostnih prometnih strategij občin, za kar so v sodelovanju s Slovensko platformo za trajnostno mobilnost tudi izobrazili približno 70 strokovnjakov s področja prometnega in prostorskega načrtovanja ter komuniciranja z javnostmi. Odziv občin na ponujeno priložnost je presegal vsa pričakovanja. Na razpis je prispelo 88 vlog, od tega je bilo izbranih 65 občin, ki bodo prejele kohezijska sredstva za izdelavo celostnih prometnih strategij ter izvajanje ukrepov za izboljšanje kakovosti zraka v mestih, boljšo povezanost urbanih območij z njihovim zaledjem, zmanjšanje prometnih zastojev, izboljšanje kakovosti življenjskega prostora v urbanih območjih in povečanje prometne varnosti.

Podrobni opisi dobrih praks in njihovih večplastnih koristi so na voljo v [katalogu dobrih praks](#), objavljenem na [spletni strani](#) projekta *Slovenija znižuje CO2: dobre prakse*.

Dodatne informacije: Gaja Breclj, 01 439 4895, gaja@umanotera.org

Projekt »Slovenija znižuje CO2: dobre prakse«, ki ga izvaja Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, iz sredstev Sklada za podnebne spremembe financira Ministrstvo za okolje in prostor.